

KÜLFÖLDI IRODALOM.

Report of the Commissioner of Education for the year 1902
volume 1. (Washington 1903, CXII. + 1176 p.)

Az amerikai Egyesült Államok *Report*-jainak régi jó hírük van. Az európai értelemben vett kultuszminisztériumoknak megfelelő *Bureau of Education* számos egyéb közleményen kívül évenként két vaskos kötetben számol be nem csupán Amerikának, hanem az egész művelt világnak oktatásügyéről. Valóságos folyó nemzetközi tan- és nevelésügyi enciklopédia ez a vállalat, melynek mindegyik kötete temérdek s tegyük hozzá hiteles anyagot: szöveget, statisztikai táblákat, diagrammokat, ábrákat tartalmaz a legnagyobb változatosságban s látszólag rendezetlenül, jóllehet az évkönyvek figyelmes szemlélője az egyetemes szempontot és a célirányos elrendezést itt is észreveszi.

Ilyen műről nem bírálatot, hanem ismertetést lehet és kell csak közölni; mert tudva, hogy odaát minden iskolafajának és országnak megvan a maga központi szaktudósítója, specialistája, a kivel a külső tanférfiú alig versenyezhet, minden tekintetben hálásabbnak és főleg reánk nézve sürgösebbnek mondható a tartalmi megismerés és ismertetés, mely nagy segítségére lehet mindazoknak, a kik az iskolának és kulturának egyik vagy másik kérdésével foglalkoznak és a pædagogiai világmozgalomban megfelelő tájékozottságra akarnak szert tenni. Minthogy pedig az előttünk fekvő kötetnek, az 1902. évi jelentés első felének, tartalomjegyzéke is hat sűrűn nyomtatott lapra terjed, csak a legfontosabb s nálunk is érdeklő jelentések és tanulmányok címeit soroljuk fel, külön utalva a *Commissioner of Education* összefoglaló bevezetésére, mely a legtöbb értekezésnek tájékoztató kivonatát adja.

Íme a tartalom címei szerint: Franklin befolyása az amerikai nevelésre (91—190. lap). Amerikai államok törvényes intézkedései a mértékletességre való nevelés érdekében: alkoholelles mozgalom, egészségtan, élettan (315—338). — A délafrikai angolgyarmatok (Fokföld, Transvál) oktatásügye (465—480). — Régi, XVI. századbéli angol nevelők működése, melyben a nők magasabb klasszikus képzettségére érdekes adatokkal találkozunk (481—508). — Külföldi iskolák orvosi felügyelete, Burgerstein és Netolitzky «Handbuch der Schulhygiene» című műve nyomán (509—526). Az első amerikai nyilv. iskola alapítása 1639-ben és története (541—550). Mezőgazdasági iskolai könyvtárak (579—581). — Műszaki oktatás Németországban (640—642). — Az oktatásügy haladása 1901—2-ben. (647—666). — Franciaország oktatásügye 1900—1-ben (667—719). — Az akarat nevelése: Buisson párisi tanárnak a Sorbonne-ban tartott előadása (721—740). — Olasz-

ország közoktatásügye de Suzzara tanártól (741—767). — Baccelli reformtervezete az olasz felsőbb oktatást illetőleg, Oldrini tanártól (767—787). — Az egyes államok szavazó lakosságának analfabétái (789—818): 1900-ban az idegen születésűek közül 11·5%, a benszültöttek közül 5·9%, idegen szülők benszültött gyermekei közül csak 2% írni-olvasni nem tudó volt. — Külföldi főiskoláknak lajstromai (819—836): minthogy ezek a «*Minerva*» c. német Jahrbuch alapján vannak összeállítva, nem csodálkozhatunk azon, ha a magyar helységnevek helyett a németekkel találkozunk, sőt még ilyenekkel is: »*Eperies. Evangelische Rechtsakademie*», »*K. k. Klausenburger Universität*», másutt meg »*Egyetem*» s »*Jogakadémia*» olvasható. Mindezeket, úgy gondolom, egyetlen, illetékes helyről jövő levéllel lehetne elintézni. — Svájc kereskedelmi iskolái (837—855) a középkorig terjedő tört. visszapillantással. — Konzuli jelentések külföldi közokt. intézményekről: Német-, Orosz-, Franciaország, Szibéria, Khina stb. (857—885). A 887—926. lapon Harris maga méltatja egy kiváló amerikai tanférfiúnak, Henry Barnardnak munkásságát. — A középiskolai oktatás tartama (927—948). — Az oxfordi egyetem és a Rhodes-féle ösztöndíjak; az Oxford University Extension (849—999): pártolja, hogy amerikai ifjak nagyobb számmal keressék fel az európai egyetemeket s ismerkedjenek meg az óvilág intézményeivel. — Nagybritánia és Írország közoktatásügye 1001—1068). — Levelezés útján tanító iskolák (*Correspondence schools* 1069—1094): 1880-ban a híres Chautauqua nyári tanfolyamokból fejlődtek. — Gyermektanulmányozás Chicagóban (*child study* 1095—1138. ábrákkal): felette tanulságos.* Oroszország közoktatásügye Kivalevskytől (1139—1146). — Ezt a kötetet két kimutatás zárja be: az egyik államok és irány szerint csoportosítva sorolja fel az amerikai tanügyi folyóiratokat, a másik az iskolaügyi főtisztviselőket.

Már ebből is látható, hogy a *Report*-ok teljes sorozata nagyon becses részét teszi vagy tenné minden iskolai könyvtárnak, mert a nevelés- és közoktatásügynek összes ágait felölelvén, mindenkinek nyújthat valamit.

kf.

* Ezzel kapcsolatban legyen szabad egy jeles értekezésre utalnom, mely a gyermektanulmányozásnak rendszeres tervrajzát adja és egy angol folyóirat a »*The Paidologist*» nyomán *Plan systématique pour l'étude de l'enfant* címen a »*Revue Pédagogique*» f. é. februári számában (141—162. lap) jelent meg.